

ที่ กษ 1205/ว 72

สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ถนนราชดำเนินนอก กรุงเทพฯ 10200

22 มกราคม 2545

เรื่อง มติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมเกี่ยวกับหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและ
การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ๒๑ จังหวัด

สิ่งที่ส่งมาด้วย รายงานการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 7/2544
เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เรื่องที่ 3.5

ด้วยในการประชุม คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (คปก.) ครั้งที่ 3/2544
เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2544 ที่ประชุมมีมติให้ สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.)
ปรับปรุงการมอบอำนาจเพื่อแบ่งเบาราชการหน้าที่ของคณะกรรมการฯ ทั้งในเรื่องการโอนการเข้าทำประโยชน์
และสิทธิการเช่า, เช่าซื้อที่ดินด้วย ส.ป.ก. จึงได้ปรับปรุงหลักเกณฑ์การโอนตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำ
ประโยชน์เสนอ คปก. ครั้งที่ 7/2544 เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2544 และที่ประชุมได้อนุมัติให้ยกเลิก
หลักเกณฑ์การโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามมติ คปก. ครั้งที่
5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536 และอนุมัติ
หลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนสิทธิและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์รายละเอียด
ตามสิ่งที่ส่งมาด้วย

ดังนั้น เพื่อให้การปฏิบัติตามมติ คปก. ดังกล่าวเป็นไปตามวัตถุประสงค์และชัดเจน ส.ป.ก.
จึงขอชักชวนความเข้าใจเกี่ยวกับการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์เป็นดังนี้

ข้อ 1 การโอน และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกร
ผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดินดังกล่าว อยู่ในขั้นตอนที่ 1 ของสิทธิตามมติคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อ
เกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2533 เมื่อวันที่ 15 มิถุนายน 2533

ข้อ 2 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการโอนและการตกทอดทางมรดก
สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ในกรณีดังต่อไปนี้

2.1 การโอนที่ดินที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้เฉพาะการโอนแก่เกษตรกร
ซึ่งเป็นสามีหรือภริยาหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะของผู้ที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพียงบุคคลใด
บุคคลหนึ่งเท่านั้น

2.2 การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ดำเนินการ ดังนี้

2.2.1 ให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตกแก่เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์เป็นอันดับแรก

2.2.2 กรณีไม่มีบุคคลตาม 2.2.1 หรือมีแต่ไม่ขอรับ ให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตกแก่ทายาทโดยธรรมเฉพาะบุตรที่เป็นเกษตรกร และบรรลุนิติภาวะเพียงรายเดียวเท่านั้น

ข้อ 3 ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติ การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปนี้

3.1 การโอนที่ดินที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้แก่บุตรที่บรรลุนิติภาวะของผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์มากกว่าหนึ่งคน และเป็นกรณีที่พิจารณาเห็นว่าเป็นที่ดินที่มีขนาดแบ่งแยกได้ และเพียงพอแก่การครองชีพ

3.2 การตกทอดทางมรดกสิทธิ

3.2.1 การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ กรณีมีบุตรหลายคนขอรับมรดกสิทธิโดยขอให้แบ่งแยกที่ดิน และที่ดินดังกล่าวสามารถแบ่งได้เพียงพอแก่การครองชีพ ก็ให้จัดให้แก่บุคคลเหล่านั้นตามส่วนที่ตกลงกัน

3.2.2 ในกรณีตาม 3.2.1 หากพิจารณาเห็นว่าที่ดินไม่สามารถแบ่งแยกได้ให้มีอำนาจกำหนดตัวเกษตรกรผู้เป็นบุตรเพียงรายเดียวเท่านั้นที่จะได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

3.3 การโอนหรือการตกทอดมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้แก่ทายาท ดังนี้

- 1) บิดา มารดา ของเกษตรกร
- 2) พี่น้องร่วมบิดา มารดาเดียวกันของเกษตรกร
- 3) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของเกษตรกร
- 4) หลานของเกษตรกร

3.4 กรณีมีเหตุผลและความจำเป็น ทั้งมิได้เป็นการหลีกเลี่ยงข้อห้ามโอนสิทธิหรือแบ่งแยกสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน การโอนสิทธิหรือแบ่งแยกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย นอกเหนือจากบุคคลตามที่กำหนดข้างต้น ได้แก่ การโอนให้แก่ คู่สมรสที่ย้ายขาด

ข้อ 4 กรณีไม่มีทายาทตามที่กำหนดไว้มาขอรับมรดกหรือมีแต่ไม่ขอรับหรือไม่มีคุณสมบัติให้ ส.ป.ก.จังหวัดดำเนินการจัดที่ดินตามระเบียบ คปก.ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ต่อไป

การโอนสิทธิให้แก่บุคคลอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 2.1, 3.1, 3.3 และข้อ 3.4 และการตกทอดทางมรดกสิทธิอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 2.2, 3.2 และ 3.3 ไม่สามารถกระทำได้

ข้อ 5 ผู้รับโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ และผู้รับมรดกสิทธิตามข้อ 2 และข้อ 3 ต้องเป็นเกษตรกร และเป็นผู้ไม่มีที่ดินทำกินของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพอยู่ก่อนแล้ว หรือเป็นผู้ไม่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก.หรือได้รับการจัดจาก ส.ป.ก.อยู่ก่อนแล้วและเนื้อที่รับโอนหรือตกทอดรวมกันไม่เกินขนาดถือครองที่ดินตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ 6 ให้ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิตามข้อ 2 และข้อ 3 เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 19(7) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ข้อ 7 ในกรณีผู้ยื่นคำขอโอนและตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของ ปทจ.หรือ คปจ.ให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ส.ป.ก. จังหวัดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งและให้ ส.ป.ก.จังหวัดส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พิจารณาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้ถือเป็นที่สุด และให้แจ้งผลการพิจารณาไปยัง ส.ป.ก.จังหวัด ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการฯ มีมติ

ข้อ 8 เมื่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติประการใดแล้วให้รวบรวมแจ้ง ส.ป.ก.เพื่อรายงาน คปก.ทราบต่อไป

ทั้งนี้ เพื่อความรวดเร็วและมีให้เกิดปัญหาในการพิจารณาการโอนและตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ จึงให้ถือปฏิบัติตามแนวทางดังกล่าว และเมื่อคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดพิจารณาเรื่องเกษตรกรขอรับโอนสิทธิหรือขอรับมรดกการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดแล้ว ให้จังหวัดแจ้งมติการโอนหรือการตกทอดทางมรดกสิทธิดังกล่าวไปยัง ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอ คปก. ทราบด้วย

จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ

ขอแสดงความนับถือ

(นายไพโรจน์ โลกนิยม)

ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านกฎหมายปฏิรูปที่ดิน

ปฏิบัติราชการแทน

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กองนิติการ

โทร. 0-2281-2971

โทรสาร 0-2281-0815

รายงานการประชุม
คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม
ครั้งที่ 7/2544
วันพฤหัสบดีที่ 8 พฤศจิกายน 2544 เวลา 09.30 น.
ณ ห้องประชุมกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ ชั้น 2

กรรมการผู้มาประชุม

1. นายเนติ	ชลิตทอง	รัฐมนตรีช่วยว่าการกระทรวงเกษตร และสหกรณ์	
2. นายอุดร	ขจรเวหาศน์	รองปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์ (แทนปลัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์)	กรรมการ
3. นายวรสิฏฐ์	หล้ามงคล	หัวหน้าฝ่ายพัฒนาทรัพยากรธรรมชาติ (แทนปลัดกระทรวงมหาดไทย)	กรรมการ
4. นายสมเกียรติ	ภูธงชัยฤกษ์	รองอธิบดีกรมทรัพยากรธรณี (แทนปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม)	กรรมการ
5. นายประสิทธิ์	รามพุดชา	ผู้อำนวยการกองกฎหมายและที่ดิน (แทนอธิบดีกรมชลประทาน)	กรรมการ
6. นายสุโชค	ชอุ่มวรรณ	นักวิชาการสัตวบาล 7 (แทนอธิบดีกรมปศุสัตว์)	กรรมการ
7. นายสุวัฒน์	วรรณพินิจ	นักวิชาการป่าไม้ 7 (แทนอธิบดีกรมป่าไม้)	กรรมการ
8. นายชวลิต	ชูขจร	ผู้อำนวยการกองกฎหมาย (แทนอธิบดีกรมประมง)	กรรมการ
9. นางวัลภา	อังศิริจินดา	เศรษฐกร 8 ว. (แทนอธิบดีกรมพัฒนาที่ดิน)	กรรมการ

เรื่องที่ 3.5 ปรับปรุงหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์

ความเป็นมา

ตามที่คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมได้มีมติในการประชุม ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536 กำหนดหลักเกณฑ์การโอน และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของผู้ได้รับสิทธิจากการปฏิรูปที่ดิน โดยเฉพาะที่ดินของรัฐที่ยังมิได้ทำสัญญาเช่า เช่าซื้อ จาก ส.ป.ก. โดยให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจในการพิจารณา กรณีการโอนและตกทอดทางมรดกให้แก่สามี ภรรยา หรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะ หรือทายาทตามที่กำหนดไว้ เช่น บิดา มารดา พี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน พี่น้องร่วมบิดาหรือมารดาเดียวกัน หรือหลานของเกษตรกร ส่วนกรณีมีความจำเป็นที่จะโอนหรือตกทอดให้บุคคลอื่นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย เช่น คู่สมรสที่ย้ายขาดแล้ว น้องเขย พี่เขย น้องสะใภ้ พี่สะใภ้ เป็นต้น อยู่ในอำนาจการพิจารณาของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

ปัญหา

1. จากผลสรุปการประชุมสัมมนานิติกรและปฏิรูปที่ดินจังหวัดทั่วประเทศระบุว่า การพิจารณาการโอนตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ เช่า และเช่าซื้อ ตามมติคณะกรรมการฯ และระเบียบคณะกรรมการฯ กระทำได้ล่าช้า เนื่องจากต้องนำเสนอเรื่องราวแก่ผู้มีอำนาจพิจารณาดังที่กำหนดไว้ เห็นสมควรที่จะกระจายอำนาจในการปฏิบัติงาน และปรับปรุงมติและระเบียบดังกล่าว เพื่อให้การปฏิบัติรวดเร็วยิ่งขึ้น

2. ในการประชุมคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ครั้งที่ 3/2544 เมื่อวันที่ 10 พฤษภาคม 2544 วาระที่ 3.12 เรื่อง เกษตรกรขอโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ที่ดินในเขตปฏิรูปที่ดิน คณะกรรมการฯ มีมติว่าโดยที่เรื่องเกษตรกรขอโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ที่ดินที่ ส.ป.ก. จัดให้มีจำนวนมากขึ้น ดังนั้นเพื่อเป็นการแบ่งเบาภาระหน้าที่ของคณะกรรมการฯ จึงขอให้ ส.ป.ก. ทำการศึกษาปรับปรุงการมอบอำนาจของคณะกรรมการให้ครอบคลุมการปฏิบัติ โดยกระจายอำนาจให้ คปจ. และ ส.ป.ก. หรือคณะอนุกรรมการต่าง ๆ และปรับปรุงระเบียบ คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการและเงื่อนไขในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเช่า

หรือเช่าซื้อที่ดินในการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2535 และแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2536 โดยขยายเหตุผลเพื่อครอบคลุมประเด็นต่าง ๆ รวมทั้งเหตุผลที่นำเสนอในการประชุม ครั้งที่ 3/2544 ด้วย

3. จากข้อมูลในการปฏิบัติงานของ ส.ป.ก.ปรากฏว่าขณะนี้ปริมาณคำขอโอนสิทธิและตกทอดทางมรดกของแต่ละ ส.ป.ก.จังหวัดมีจำนวนมากและมีแนวโน้มที่จะสูงขึ้นเรื่อย ๆ ในอนาคต โดยในทางปฏิบัติการพิจารณาคำขอโอนและตกทอดทางมรดก ซึ่งต้องนำเสนอ คปจ. และ คปก. พิจารณาโดยอาศัยแนวทางที่กำหนดไว้และหากมีการกระจายอำนาจในการพิจารณาตามแนวทางดังกล่าวจะทำให้การปฏิบัติงานสะดวกรวดเร็วยิ่งขึ้น

แนวทางแก้ไข

เพื่อให้เกิดความสะดวกรวดเร็วและเป็นการกระจายอำนาจในการพิจารณาการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดิน ส.ป.ก.จึงขอยกเลิกมติ คปก. ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536 และกำหนดหลักเกณฑ์ในการพิจารณา โดยนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในการประชุมครั้งที่ 1/2544 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2544

การพิจารณาของคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในการประชุม ครั้งที่ 1/2544 เมื่อวันที่ 15 ตุลาคม 2544

คณะกรรมการฯ ได้พิจารณาเห็นชอบหลักการที่ขอแก้ไข ได้แก่

1. เปลี่ยนแปลงอำนาจการพิจารณาในการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ กรณีการโอนหรือตกทอดทางมรดกให้แก่คู่สมรสหรือบุตรเพียงรายเดียว จากเดิมเป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้เป็นอำนาจของปฏิรูปที่ดินจังหวัด

2. เปลี่ยนแปลงอำนาจการพิจารณาในการโอนให้แก่บุคคลอื่นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย หรือบุคคลอื่นที่มีหรือเคยมีความเกี่ยวข้องกับผู้อนุ เช่น คู่สมรสที่หย่าขาดแล้ว น้องเขย พี่เขย พี่สะใภ้ เป็นต้น จากเดิมเป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม โดยกำหนดว่ากรณีคู่สมรสที่หย่าขาดและญาติให้เป็นอำนาจของคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด

3. เพิ่มเติมสิทธิการยื่นอุทธรณ์คำขอโอนหรือตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ของเกษตรกรเพื่อให้สอดคล้องกับมาตรา 40 แห่ง พ.ร.บ.วิ.ปកครอง ซึ่งระบุว่า "คำสั่งที่ปกครองที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งต่อไปได้ให้ระบุนกรณีที่อาจอุทธรณ์หรือโต้แย้งการยื่นอุทธรณ์หรือโต้แย้งและระยะเวลาสำหรับการอุทธรณ์ หรือการโต้แย้งดังกล่าวไว้ด้วยฯ" ซึ่งเดิมมิได้กำหนดไว้

4. กำหนดให้รายงานผลการพิจารณาของปฏิรูปที่ดินจังหวัดและคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัด ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมทราบภายในระยะเวลาที่กำหนด

5. อำนาจอย่างอื่นคงเดิม

คณะอนุกรรมการได้แก้ไขเพิ่มเติมหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินของเกษตรกรผู้ได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินมีรายละเอียด ดังนี้

ข้อ 1 ให้ปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินได้ในกรณีดังต่อไปนี้

1.1 การโอนที่ดินที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้เฉพาะการโอนแก่เกษตรกรซึ่งมีสามีหรือภริยาหรือบุตรที่บรรลุนิติภาวะของผู้ที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินเพียงบุคคลใดบุคคลหนึ่งเท่านั้น

1.2 การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินให้ดำเนินการ ดังนี้

1.2.1 ให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตกแก่เกษตรกรซึ่งเป็นสามีหรือภริยาของเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์เป็นอันดับแรก

1.2.2 กรณีไม่มีบุคคลตาม 1.2.1 หรือมีแต่ไม่ขอรับ ให้สิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตกแก่ทายาทโดยธรรมเฉพาะบุตรที่เป็นเกษตรกร และบรรลุนิติภาวะเพียงรายเดียวเท่านั้น

ข้อ 2 ให้คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดเป็นผู้มีอำนาจพิจารณาอนุมัติการโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินต่อไปนี้

2.1 การโอนที่ดินที่ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้แก่บุตรที่บรรลุนิติภาวะของผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์มากกว่าหนึ่งคน และเป็นกรณีที่พิจารณาเห็นว่าเป็นที่ดินที่มีขนาดแบ่งแยกได้ และเพียงพอแก่การครองชีพ

2.2 การตกทอดทางมรดกสิทธิ

2.2.1 การตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ กรณีมีบุตรหลายคนขอรับมรดกสิทธิโดยขอให้แบ่งแยกที่ดิน และที่ดินดังกล่าวสามารถแบ่งได้เพียงพอแก่การครองชีพ ก็ให้จัดให้แก่บุคคลเหล่านั้นตามส่วนที่ตกลงกัน

2.2.2 ในกรณีตาม 2.2.1 หากพิจารณาเห็นว่าที่ดินไม่สามารถแบ่งแยกได้ให้มีอำนาจกำหนดตัวเกษตรกรผู้เป็นบุตรเพียงรายเดียวเท่านั้นที่จะได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าว

2.3 การโอนหรือการตกทอดมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้แก่ทายาท ดังนี้

- 1) บิดา มารดา ของเกษตรกร
- 2) พี่น้องร่วมบิดา มารดาเดียวกันของเกษตรกร
- 3) พี่น้องร่วมบิดาหรือร่วมมารดาเดียวกันของเกษตรกร
- 4) หลานของเกษตรกร

2.4 กรณีมีเหตุผลและความจำเป็น ทั้งมิได้เป็นการหลีกเลี่ยงข้อห้ามโอนสิทธิหรือแบ่งแยกสิทธิตามกฎหมายปฏิรูปที่ดิน การโอนสิทธิหรือแบ่งแยกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ให้กับบุคคลอื่นเป็นกรณีพิเศษเฉพาะราย นอกเหนือจากบุคคลตามที่กำหนดข้างต้น ได้แก่ การโอนให้แก่ คู่สมรสที่ยหย่าขาดและญาติอันได้แก่ญาติในสังคมไทยมิใช่ญาติตามประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์

ข้อ 3 กรณีไม่มีทายาทตามที่กำหนดไว้มาขอรับมรดกหรือมีแต่ไม่ขอรับ หรือไม่มีคุณสมบัติให้ ส.ป.ก. จังหวัดดำเนินการจัดที่ดินตามระเบียบ คปก. ว่าด้วยหลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขในการคัดเลือกเกษตรกร ซึ่งมีสิทธิได้รับที่ดินจากการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมต่อไป

การโอนสิทธิให้แก่บุคคลอื่นนอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 1 และข้อ 2 และการตกทอดทางมรดกสิทธิ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในข้อ 1.2, 2.2 และ 2.3 ไม่สามารถกระทำได้

ข้อ 4 ผู้รับโอนสิทธิการเข้าทำประโยชน์ และผู้รับมรดกสิทธิตามข้อ 1 และข้อ 2 ต้องเป็นเกษตรกร และเป็นผู้ไม่มีที่ดินทำกินของตนเองเพียงพอแก่การครองชีพอยู่ก่อนแล้ว หรือเป็นผู้ไม่ได้รับการจัดที่ดินจาก ส.ป.ก. หรือได้รับการจัดจาก ส.ป.ก. อยู่ก่อนแล้วและเนื้อที่รับโอนหรือตกทอดรวมกันไม่เกินขนาดถือครองที่ดินตามที่กฎหมายกำหนด

ข้อ 5 ให้ถือว่าเกษตรกรผู้ได้รับสิทธิการเข้าทำประโยชน์ตามหลักเกณฑ์การโอนและการตกทอดทางมรดกสิทธิตามข้อ 1 และข้อ 2 เป็นเกษตรกรผู้ได้รับการคัดเลือกจากคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมตามมาตรา 19(7) แห่งพระราชบัญญัติการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม พ.ศ. 2518

ข้อ 6 ในกรณีผู้ยื่นคำขอโอนและตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ไม่เห็นด้วยกับการพิจารณาของปฏิรูปที่ดินจังหวัด หรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดให้ยื่นอุทธรณ์ต่อ ส.ป.ก. จังหวัดภายใน 30 วัน นับแต่วันที่ได้รับหนังสือแจ้งและให้ ส.ป.ก. จังหวัดส่งคำอุทธรณ์ดังกล่าวให้ ส.ป.ก. เพื่อนำเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบในคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรมพิจารณาต่อไป

การพิจารณาของคณะกรรมการฯ ให้ถือเป็นที่สุด และให้แจ้งผลการพิจารณาไปยัง ส.ป.ก. จังหวัด ภายใน 15 วัน นับแต่วันที่คณะกรรมการฯ มีมติ

ข้อ 7 เมื่อปฏิรูปที่ดินจังหวัดหรือคณะกรรมการปฏิรูปที่ดินจังหวัดมีมติประการใดแล้ว ให้รวบรวมแจ้ง ส.ป.ก. เพื่อรายงาน คปก. ทราบต่อไป

คำขอ

1) ขออนุมัติยกเลิกหลักเกณฑ์การโอนสิทธิ และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามมติ คปก. ครั้งที่ 5/2533 เมื่อวันที่ 10 ตุลาคม 2533 และ ครั้งที่ 4/2536 เมื่อวันที่ 23 สิงหาคม 2536

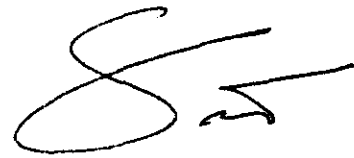
2) ขออนุมัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนสิทธิ และการตกทอดทางมรดกสิทธิการเข้าทำประโยชน์ในที่ดินตามที่คณะกรรมการพิจารณากฎหมาย และระเบียบเห็นชอบแล้ว เพื่อที่ ส.ป.ก. จะได้นำไปใช้ในการปฏิบัติงานต่อไป

มติคณะกรรมการ อนุมัติตามที่ ส.ป.ก. เสนอในข้อ 1 ส่วนข้อ 2 อนุมัติหลักเกณฑ์ในการพิจารณาการโอนสิทธิและตกทอดมรดกสิทธิตามที่เสนอ ยกเว้น ข้อ 2.4 กรณีการโอนให้กับญาติ อันได้แก่ ญาติในสังคมไทย และข้อ 6 ในส่วนของกำหนดระยะเวลาในการยื่นอุทธรณ์ให้ ส.ป.ก. นำเรื่องเสนอคณะกรรมการพิจารณากฎหมายและระเบียบเพื่อพิจารณาอีกครั้งหนึ่ง และนำเสนอ คปก. เพื่อพิจารณาต่อไป

เมื่อวันพุธที่ 31 ตุลาคม 2544 และโดยที่เรื่องนี้มีความเกี่ยวข้องกับกฎหมายหลายฉบับและเอกสารมีค่อนข้างมาก การพิจารณาในระยะเวลาที่ค่อนข้างจำกัดอาจส่งผลให้มติการประชุมไม่สมบูรณ์ ดังนั้นจึงเห็นว่า ส.ป.ก. ควรจะจัดการประชุมภายในเดือนพฤศจิกายน 2544 นี้อีกครั้งหนึ่ง โดยบรรจุเรื่องดังกล่าวและเรื่องในลักษณะนี้ที่คาดว่าจะมีเพิ่มขึ้นอีก และจัดส่งเอกสารให้กรรมการล่วงหน้าก่อนกำหนดวันประชุมพอสมควร เพื่อให้กรรมการได้มีเวลาพิจารณาศึกษารายละเอียดต่าง ๆ ให้ละเอียดและรอบคอบ

มติคณะกรรมการ ให้ฝ่ายเลขานุการดำเนินการตามความเห็นของประธาน คปก. ต่อไป

เลิกประชุมเวลา 12.35 น.

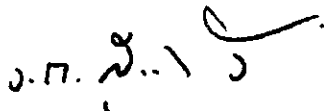

(นายไพศาล กุวลัยรัตน์)

เลขาธิการสำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

กรรมการและเลขานุการ

คณะกรรมการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม

(ร.ต.สุรวุฒิ อิศรภักดี)

เลขานุการกรม

ผู้ตรวจรายงานการประชุม

นายศรีโรจน์ จิรวัฒน์จรรยา

เจ้าหน้าที่บริหารงานทั่วไป 6

ผู้ตรวจรายงานการประชุม